

„Proiectata desființare a județului Vâlcea”

Liliana Beu,
Bogdan Aleca

Cercetarea arhivelor rămâne, fără îndoială, principala și cea mai importantă dintre surse în scrierea istoriei, atât în ceea ce privește viața unor personalități care și-au marcat epoca prin activitatea lor, cât și în ceea ce privește îmbogățirea informațiilor existente despre anumite evenimente. Nu de puține ori însă, studiarea arhivelor ne face martorii descoperirii unor documente inedite, care, prin valorificarea lor, contribuie la rescrierea istoriei unei comunități pentru anumite segmente de timp până atunci mai puțin cercetate sau chiar ignorate. Este și cazul documentelor pe care încercăm să le supunem atenției cititorilor în paginile care urmează, și care vin să arunce o nouă lumină asupra unui moment de cumpănă din istoria județului nostru.

Aflate în posesia Bibliotecii Naționale a României, fondul Saint Georges, documentele, inventariate la cota P. CCCLIV/ Dosarul 4, se prezintă legate într-o mapă cu coverțile pânzate, de culoare roșie, având titlul „*Proiectata desființare a județului Vâlcea, 1833*” inscripționat cu auriu. Scrise în chirilică, cu cerneală neagră, pe file simple și duble, cu dimensiuni între 17,5/22 și 25,5/36 cm, documentele cuprind perioada dintre 24 iunie - 29 octombrie 1833.

Așa cum reiese și din titlu, acestea aduc în prim planul istoricilor atitudinea pe care au avut-o reprezentanții de seamă ai comunității locale la vestea unei viitoare proiectate desființări a județului.

Chiar dacă nu este legat primul în mapă, cel dintâi document, din punct de vedere cronologic, este o petiție pe care boierii și negustorii vâlceni o adresează episcopului Neofit al Râmnicului (**Documentul 2**). La acea dată înaltul ierarh își avea reședința în Capitală întrucât, pe lângă faptul că păstora temporar treburile Mitropoliei în scaunul rămas vacant din 1829 prin exilarea fostului mitropolit Grigore, era și președinte al Adunării Obștești în calitate de titular al scaunului episcopal de la Râmnic¹. Prin intermediul acestei jalbe, obștea din Râmnic, reprezentată de peste 80 de semnatari, solicită sprijinul episcopului Neofit pentru a interveni la guvernatorul țării, generalul Kiseleff, înainte ca zvonul desființării să devină realitate. Între argumentele invocate de petiționari, pe lângă existența aici a scaunului arhieresc și a ocnelor de sare „*Un județ așa de mare, înfrumusețat ceva mai bine decât vecinatele, înlustrat ca (cu) o mărturie netăgăduită cu tronul arhieresc, înpresutat cu atâtea sfinte locașuri, având în preajmă ocna cea apururea este întrebuițată de ocârmuire...*” era și acela că nedreptatea urma să se facă chiar în timpul păstoririi sale, ceea ce va face ca numele să-i fie pe veci legat de acest episod nefast al desființării. Prin urmare, solicitarea lor este cu atât mai îndreptățită a fi susținută și de înaltul ierarh „*... facem rugă cu bătaie de inimă de a nu fi primit, după atâtea veacuri,*

¹ *Eparhia Râmnicului și Argeșului, Monografie*, vol. I, Rm. Vâlcea, 1976, p.131.

*tocmai în zilele Prea Sfinții Voastre, să să șteargă acest nume de județ, și să ajungă orașul nostru sat, care aceasta surpă și delustrează și chiar tronul arhieresc”. Și pentru a fi mai convingători, ei își însoțesc jalba cu o copie după o altă jalbă (**Documentul 3**) ce urma a fi trimisă de către obște, direct guvernatorului, și asupra căreia doreau ca episcopul de Râmnic să facă corecturile care s-ar fi impus înainte ca aceasta să fie înaintată generalului, astfel încât, „...prin rostirea graiului cu cele mai delicate mijloace, spre înduplecare, a se arăta milosârd asupra ticăloșirii noastre” .*

Acest al treilea document, având ca destinatar pe general, după folosirea obișnuitelor formule consacrate, pune în lumină activitatea reformatoare a generalului prin intermediul cărei boierimea română își recăpătase demnitatea rangurilor. La loc de cinste între aceste binefaceri datorate generalului se înscriu: dezvoltarea învățământului bisericesc, sprijinirea și refacerea mănăstirilor, înființarea de „*cârmuiri și tribunaturi povățuite dă pravili sfinte monomenturi veșnice...*”, realizări, de care puține țări au avut norocul să beneficieze în epocă, și tot atâtea motive pentru ca și recunoștința urmașilor să se îndrepte către guvernator: „*Dar și urmașii noștri, cărora vom lăsa în istorii nemuritorul nume al Ecseleței Voastre, nu numai că îl vor păstra în gurile lor ca niște comori neprețuite, părănduli-să că zăresc pă Ecseleția Voastră chear, ci și la sfârșitul lor vor fi împreună cu noi veșnici martori și vom striga sentimenturile Ecseleței Voastre cele creștinești și înaintea tribunalului celui înfricoșat al judecării, dă unde își va trimite Domnul răsplătitoarele, chear slava Raiului, cea ce să dorește din suflet de toată lumea*”

În acest document se face pentru prima dată mențiunea că împărțirea urma să se facă între cele două județe învecinate, Gorj și Dolj. Măsura, așa cum subliniază și petiționarii în jalba lor, urma să afecteze atât poziția scaunului arhieresc cât și situația lor de deținători ai unor dregătorii „*ne vom vedea despărțiți de aceste chivernisel?*” lucru deloc de neglijat dat fiind faptul că ei își întemeiau această situație „*numai în sprijinirea condeului, iar nu în alte meșteșuguri hrănitore*”. Totodată, prin desființare, dispăreau și Ocârmuirea și Tribunalul, ceea ce făcea ca toate problemele administrative să fie rezolvate pe viitor fie la Craiova, fie la Târgu-Jiu, cu multă osteneală și cu cheltuieli suplimentare.

Iată așadar, în accețiunea autorilor, și a noastră, suficiente argumente capabile să-l determine pe guvernatorul Kiseleff să-și schimbe hotărârea sau să-i determine pe cei îndreptățiți să revină asupra acestei măsuri.

Parcurgând aceste rânduri nu putem să nu remarcăm rusofilia boierilor și negustorilor vâlceni, chiar dacă ea este una de conjunctură, speranța acestora că sub guvernarea generalului „*veacurilor nenorocite*” le va urma o „*epocă aurită*”, o adevărată „*renaștere*”.

Documentul, cel mai cuprinzător din întreaga mapă, nu este semnat de petiționari și nici datat, ceea ce ne determină să-l socotim a fi o cionă a originalului. Militează în acest sens atât mulțimea tăieturilor de pe ultimele două pagini, cât și faptul că, pentru următorul document (**Documentul 6**), există păstrate în mapă două astfel de ciorne. Probabil că dacă acest exemplar nu s-ar fi legat aici, n-am mai fi știut astăzi despre păsurile boierilor și negustorilor vâlceni

din vara anului 1833, care, așa cum am văzut, au semnat în număr destul de mare jalba către guvernator. Stă mărturie în acest sens și primul document (**Documentul 1**) aflat în mapă, o procură prin care obștea județului îl împuternicește pe deputatul vâlcean în Adunarea Obștească, Ioan (Iancu) Lahovari² spre a merge la București și a mijloci fie la *Înalta Stăpânire*, fie la *Deplin Împuternicit President al divanurilor Prințipurilor Moldovei și Valahii*, fie la guvern, fie la orice boier cu trecere, ca această decizie nedreaptă să fie revocată. Documentul, datat 10 august 1833, are semnăturile olografe ale celor peste 80 de petiționari pe care îi presupunem a fi și autorii ciornei de mai sus.

În jalba pe care boierii o adresează guvernatorului, la o dată ulterioară, prin intermediul deputatului, este reformulată în mare aceeași dorință de a nu fi stricate vechile întocmiri administrative, doleanță manifestată și atunci când ei se adresaseră direct guvernatorului Kiseleff. Mănuitorul condeiiului, spre a fi mai convingător, găsește nimerit cu acest prilej să introducă între rânduri și o lamentație unde, limbajul folosit, ne amintește de scrierile evului mediu, care, pe alocuri, își trăia ultimele clipe. „*Dar vai! Pe negândite ne-am pornit cufundați în uimire și pătruși de cea mai simțătoare mâhnire aflând desființarea acestui cu rădicarea Otcârmuirei și a Tribunalului din orașul Râmnic*”

Corelând evenimentele, recurgerea la această a doua jalbă către guvernator a fost posibilă întrucât, așa cum aflăm din ultimul document al mapei (**Documentul 10**), la data la care boierii și negustorii vâlceni se adresaseră întâi, generalul Kiseleff nu se afla în țară. Jalba este semnată de toți petiționarii și este urmată în mapă de o alta cu un conținut identic dar unde, probabil pentru autentificare, semnăturile boierilor și negustorilor obștii județului sunt, și de această dată, olografe.

Lecturarea tuturor acestor nume de boieri și negustori vâlceni prezintă interes și din alt punct de vedere decât acela al felului exemplar în care aceștia au înțeles să se mobilizeze în a-și apăra situația și dregătoriile. Este vorba în special de aceea că unele din aceste nume sunt însoțite de slujba pe care ei o dețineau la momentul conceperii acestor jalbe. Astfel, aflăm că staroste în Râmnic, la 1833 era Florea Marinovici, că în lipsa episcopului Neofit, treburile Episcopiei erau girate de iconomul Nifon, că Alecu Bujoreanu era medelnicer, Alexandru Dinulescu sluger, Constantin Borănescu pitar, Iordache Olănescu mare vistier, că staroste al negustorilor era Mihalache Lupu, iar cel al bisericilor Neicu Gheorghiu etc.

Revenind la felul în care boierii au înțeles să-și facă propagandă în apărarea drepturilor deținute, semnificative sunt și următoarele două documente, trimise tot prin intermediul stolnicului Ioan Lahovari, unor oameni importanți ai momentului. Unul, are ca destinatar pe Gheorghe Filipescu³ (**Documentul 8**),

² Ioan (Iancu) Lahovari a fost ispravnic de Vâlcea între 1812-1821. Primul membru al familiei naturalizat prin căsătoria cu Bica Socoteanu. A reprezentat județul Vâlcea în Adunarea Obștească a Țării Românești (1831-1839). A fost președintele Judecătoriei Vâlcea și apoi prefect al județului Olt din 1842.

³ Iordache (Gheorghe) Filipescu, (1765-1855), om de stat, mare vornic și mare ban la 1830, candidat la tronul Țării Românești în 1834. Sub domnitorul Alexandru Ghica a

mare vornic Din Lăuntru, respectiv ministru de interne, iar celălalt pe Gheorghe Bibescu⁴, mare postelnic, respectiv ministrul Afacerilor Străine (**Documentul 9**).

După cunoscutele fraze de debut, ambele documente, scrise într-o manieră similară, aduc în prim plan argumente de ordin administrativ și juridic, și anume, imposibilitatea de a se da curs judecării unor pricini și soluționării unor litigii din cauza distanței mari ce trebuie parcurse pentru a se ajunge într-unul din orașele învecinate, capitală de județ. Prin urmare ei susțin că: „*Îndrăznim a zice că mulți mai lesne vom părăsi dă a ne mai căuta dreptățile noastre, decât să facem o călătorie îndelungată peste 20 dă ceasuri ca să ajungem drepturile*”. Se menționează că nu comoditatea sau dezinteresul i-a împiedicat să se deplaseze personal la București să-și susțină păsurile, ci teama de a nu-l deranja într-un moment nepotrivit pe guvernatorul Kiseleff: „*N-am îndrăznit a veni toți ca să nu aducem supărare Înaltei Stăpâniri...*”

Documentele nu sunt semnate și nici datate, dar presupunem că ele se numără printre ultimele demersuri pe care boierii obștii județului le fac în a-și susține cauza pentru că, așa cum se menționa în procura dată stolnicului la 10 august 1833, acesta avea împuternicirea de a-i reprezenta atât la guvernator cât și înaintea Sfatului administrativ al țării. Cum intervențiile către guvernator fuseseră epuizate, următorul pas a vizat pe doi dintre reprezentanții Sfatului Administrativ, cărora petiționarii presupuneau că nu le era indiferentă soarta acestui județ, ca unii ce aveau legături mai vechi cu urbea noastră.

Se pare că eforturile le-au fost încununat de succes, pentru că ultimul document din mapă (**Documentul 10**) este chiar confirmarea faptului că toată această susținută campanie de mediatizare nu a rămas fără ecou. Avându-l ca destinatar pe deputatul Iancu Lahovari, și prin acesta pe „*fii cinstiților boerilor i neguțătorilor și celorlalți orășani din orașul Râmnic, sud Vâlcea*”, documentul, purtând o semnătură indescifrabilă, le face cunoscut că, în urma tuturor insistențelor, desființarea județului nu se va mai face: „*...să rămâneți odihniți, că județul acela al Vâlcii va rămâne întru întregimea sa nebântuit...*”. Expresia folosită în text care precede acest răspuns „*ci mergând și noi înșine la Înalt Ecseleția Sa și goftorindu-i rugăciunea și din parte-ne și din partea obștii*”, precum și stilul limbajului, impregnat de formule religioase, ne fac să presupunem că, autorul acestei jalbe de răspuns nu poate fi decât episcopul de Râmnic, Neofit, aflat la aceea dată, așa cum am mai menționat, în capitală.

Iată așadar, că toată această mobilizare a boierilor și dregătorilor vâlceni din vara anului 1833, nu s-a dovedit a fi zadarnică. Prin felul în care aceștia s-au grăbit să preîntâmpine o decizie defavorabilă lor înșiși, dar și comunității vâlcene în general, acțiunea lor se constituie într-o mărturie evidentă despre puținele cazuri în care, în momente de cumpănă, vâlcenii au știut să depășească rivalitățile personale și să acționeze în mod unitar. Și pentru aceasta n-au

condus „treburile din lăuntru”, iar în 1843 a fost caimacam. A fost din nou ministru de interne în 1847, precum și în perioada 1849-1854, în vremea lui Barbu Știrbei.

⁴ Gheorghe (Dimitrie) Bibescu (1804-1873), fost domn al Țării Românești. În 1824 intră în administrația publică a țării ca ministru de justiție și externe până la 1834, când demisionează plecând la Paris și apoi la Viena. Reîntors, este ales domn la 1 ianuarie 1843, iar în urma evenimentelor din 1848 este nevoit să abdice și să părăsească țara.

pregetat să facă apel la intermedierea episcopului de Râmnic, la relațiile deputatului de Vâlcea, Ioan (Iancu) Lahovari, la demnitari, precum Gheorghe Filipescu și Gheorghe Bibescu, în a-și face auzite păsurile.

Dincolo de acest aspect, informațiile culese din aceste documente vin să completeze anumite lacune privind numele unor dregători vâlceni și funcțiile deținute de aceștia în prima jumătate a veacului al XIX-lea. Ele fac posibilă rescrierea istoriei locale, pentru această perioadă de timp, într-o viziune obiectivă, având ca punct de plecare tocmai existența acestor indicii culese din documentele expuse mai jos. Aceasta, cu atât mai mult cu cât, în nici o lucrare sau articol publicate și având ca temă istoria comunității locale în această perioadă de timp, nu se face mențiune despre vre-„*O proiectată desființare a județului Vâlcea la 1833.*”

Biblioteca Națională a României,
Fondul *Saint Georges*, Pachetul
CCCLIV. Dosar 4. Coperta 1

Documentul 10, răspunsul trimis la
29 octombrie 1833 boierilor și
negustorilor vâlceni, prin stolnicul
Iancu Lahovari, deputatul județului
Vâlcea

Documentul 2⁵

Prea sfinte părinte și al nostru milostiv protector și stăpân

Svonul desființării județului Vâlcea ne-au pricinuit o nespusă mâhnire și uimire, asemănându-ne întocmai cu unul lovit de trăznet; simțirile noastre au

⁵ Redarea documentelor se va face în ordinea expunerii din text.

amuțit cu totul, încât nu știm unde ne aflăm. Obștea toată, cruntată de această tristă întâmplare, se pătrunde de tainică tânguire. Altă mângâiere nu ni să înfățișază, decât numai alergarea la nemărginita milă a Preasfinției Voastre, că sântem prea încredințați despre cât poate, numai vrând, a compătimi de această ticăloasă soartă a noastră. Și năzuim că nici chiar voința Sfinții Voastre nu va arăta puțină osârdie spre întâmpinarea aceștii hotărâri pă temeiul drepturilor ce ne cunoaștem că avem. Un județ așa de mare, înfrumusețat ceva mai bine decât vecinatele, înlustrat ca cu o mărturie netăgăduită cu tronul arhieresc, împresurat cu atâtea sfinte lăcașuri, având în preajmă ocna care apurarea este întrebuințată de ocârmuire - care aceste două mai de căpetenie dovedesc că cu drept cuvânt s-au așăzat capitala aici, unde și Râmnic întâmpină cu înlesnire pășurile și plângerile fieșcăruia. Și firește giudecând, un trup mai mare trage pă cel mai mic, cum am zice mai potrivit este a i să mai alătura, decât a să rupe în două. Noi nu puturăm afla mai dezvoltă arătare decât aceasta, dar adânca înțelepciune a Preasfinții Tale poate a-i adăoga și alte proptiri, spre nimerirea plângerii noastre.

Prea Sfinte Stăpâne, noi toți ca un glăsuit facem rugă cu bătaie de inimă de a nu fi primit, după atâtea veacuri, tocmai în zilele Prea Sfinții Voastre, să să șteargă acest nume de județ, și să ajungă orașul nostru sat, care aceasta surpă și deslustrează și chiar tronul arhieresc. Noi acum, având aici lucrurile stăpânirii, și abia ne înlesnim cu tragere de inimă la câte pot înfrumuseța pă viitoarea vreme orașul acesta. Dar dacă vom pierde acest drept, este netăgăduită pustiirea, fiind siliți fieșticare a-și lua măsuri despre starea și chiverniseala sa.

Pă lângă celelalte mili ce s-au revărsat asupra-ne decând pronia dumnezeiască au încredințat Preasfinții Voastre păstorirea turmei hristiane, spre dovada destoiniciei dăruindu-ne și această facere de bine, va domni pomenirea aceasta în inima urmașilor supt pecetea recunoștinții(i). Noi răzmându-ne pe părinteasca iubire, nu ne îndoim că nu va fi băgată în seamă această învăpăiată propunere statornicită și pă oarecare temeiori adevărateă și pă buna voința a Prea Sfinții Tale. Iată alăturăm și deosăbită copie de jalbă către Înaltul Ecselent, pe care fierbinte ne rugăm, ca cercetându-să și îndreptându-să după cuviință, să va înapoia a să iscăli de obște și așa să va îndrepta de către Prea Sfinții Voastră, însoțită și prin rostirea graiului cu cele mai delicate mijloace, spre înduplecare, a să arăta milosârd asupra ticăloșirii noastre. Nu ne mai pricepem cu ce să invităm milostivirea Prea Sfinții Voastre a vă arăta protecția, decât numai cu rugăciune către Dumnezeu, a vă însufla cuget mântuitor alergării noastre .

1833 iunie 24

Biblioteca Națională a României, Fondul Saint Georges, Pachetul CCCLIV, Dosar 4, doc. 4-2.

Orig. hârtie (35,5X25).

Documentul 3

Înaltule Ecselent

Tot publicul ce alcătuește acest județi, pătrunzându-se până la suflet de milostivirea Ecselenții Voastre cea nemărginită, și dă încredințările cele mai temeinice, care pentru noi sânt un izvor dă fericire, cu mare entusiasm îndrăsnim a propovedui că astăzi nici o națiune nu este care să nu fi ajuns întru desăvârșire cu această ramură însemnătoare, sau cel puțin să nu fi început a aduce întocmirile sfintei noastre religii, ca să privească spre scoposul ei cei dintâiu. Și oricarele nu poate acum ascunde că norocita reformare a lucrurilor obștești, este dovadă a pronii dumnezești și a chiar Ecselenți(i) Voastre, părinte și îngrijiri de vreme ce cu dezvoltarea lor ne fâgăduiește o epohă aurită, dacă vom urma celor legiuite, spre al nostru bine.

Veacurile cele nenorocite și învățăturile era vrășmașe fericirii omenești, vedem că s-au șters după acest pământ și să aduce fiștecare creștin, ca să nu mai asamene cu frații lor cei dintâiu.

Milostivul Dumnezeu ca un tată ceresc căutând și asupra aceștii nații au luminat pă autocratul împărat ca prin viteaza sa putere să asigureze protecția acestor două provincii și orânduind pă Ecselenția Voastră îndreptător, neregula-ritățile ce ne stăpânea, îndată te-ai aprins de cel mai înfocat entusiasm neputând suferi negura ce ne copleșise și ne-o înzestrare streina oblânduire; ci ca un viteaz luptător ai în frânat vătămătoarea putere, ai întărit guvernul pă cumpăna dreptății, și ai învățat pă fieșcare cu sfătuirii părintești, ca să socotească mai de fală numele rumân și să să silească ca cel simblu să-și câștige nobilitatea și adevăratul nobil să-și ilustreze mai tare diadoha rangului strămoșesc.

Ecselenția Voastră, ai însuflat pildă prin înfățișare la toți de obște și ne-ai deșteptat ca să nu pășim tot într-acea dintâi nenorocire ce ne acoperise ochii noștri, făcându-ne să simțim că sâtem datori a ne jertfi pentru stat și a sluji cu toată plăcerea unul altuia, fiindu-ne puse răsplătiri mari și pricinuitoare de întrecere. Ai îngrijit dă învățatura înaltului cler și printr-aceasta s-au adus în stare a să asemăna cu sfârșitul sfintelor sale însărcinări și ne-ai propoveduit întru toate stările, începuturile cele mântuitoare ale moralului evaghelicesc. Ai luat în băgare de seamă adevăratele interese ale mănăstirilor și ai hotărât mișloacele spre rădicarea lor dintru dărăpănare și aducerea în vederea norodului, la orânduiala cea dintâi. Ne-ai înflorit negoțul cu slobozenia lui în ocolul amândorura provinciilor, care facere de bine neprețuită pururea va fi pentru noi izvor nedășertat dă recunoștință, întâi către preaputernica împărăție și al doilea către Înalt Ecselenția Voastră, carele neîncetat priveghezi binele soartei noastre.

Ne-ai așezat școale naționale în toată întinderea pământului nostru pă același temei, precum sânt ale neamurilor luminate, tineri din orice stare să afle întrânsele învățături potrivite cu mijloacele lor și să fericeste fieșcare treaptă a

tinerimi<i> ca să-și dezvolte firești aplecări la orice învățături și prilej de a-și arăta vrednicia, dovadă fiind rodurile înființate dă la întocmirea lor și până acum

Ecselenția Voastră, ca să întărești pe viitorime această renaștere, ne-ai asezat cârmuiri și tribunale povățuite dă pravili sfinte și monomenturi veșnice a căroră desvoltare și întemeere au izvorât numai din înălțimea sentimenturilor și din stăruitoarea silință a Ecselenții Voastre, care au deșchis pentru noi un veac ce ne înființează cele mai mari fericiri, și ne înzestreză cu cea mai mare podoabă istoria neamurilor noastre. Socotindu-le acestea toate ca pe un suvenir al unul bun părinte, ce înpersonează nația română, cu patriotească râvnă și ne îndemnăm a zice că de când soarta patriei noastre s-au încredințat Înalt Ecselenței Voastre, puține fără s-au îmbogățit cu îmbelșugare precum Țara Rumânească, care nicăerea n-au fost până acum mai rară decât într-acest pământ. Pentru care, nu numai noi cei cari acum trimitem, ne-am pătruns cu adâncime de cea mai vie mulțumire, aducându-ne a cunoaște în faptă zisele Sfintei Evanghelii, căci fără dă mine nu puteți face nimic. Și de n-ar păzi Domnul cetatea, în deșert s-ar trudi cei ce o păzesc. Dar și urmașii noștri, căroră vom lăsa în istorii nemuritorul nume al Ecselenței Voastre, nu numai că-l vor păstra în gurile lor ca niște comori neprețuite, părânduli-să că zăresc pă Ecselenția Voastră chear, ci și la sfârșitul lor vor fi împreună cu noi veșnici martori și vom striga sentimenturile Ecselenței Voastre cele creștinești și înaintea tribunalului celui înfricoșat al judecării, dă unde își va trimite Domnul răsplătitoarele, chear slava Raiului, ceia ce să dorește din suflet dă toată lumea. Și atunci să va proslăvi mai tare numele mult Ecselenței Voastre, ca unul ce au iubit dreptatea și să va împlini și pildele acelea că toate facerile de bine sânt legate una cu alta și iarăși cu bine răsplătite.

Unde ne aflam străduitori fieșcare treaptă întru îndeletinicirile sale, lăudând pururea neprețuita admnistrație a Ecselenței Voastre, cu Ecselenței Voastre, ne vom vedea depărtați dă aceste chiverniseli, în care ne răsman mare mâhnire a sufletului îndrăsnim a pune în cunoștința Ecselenței Voastre că înpotrivă o fioroasă înțelegere ce am luat cu toți într-aceste zile pentru precugetarea desființării ocârmuirilor acestui județ și împărțirea lui la două județe: Doljul și Gorjul.

Foarte adânc ne-au pătruns, făcându-ne vrednici dă tânguire, nenorocirea și nenorociți până în sfârșit, precum și toți au nădejdele înprăștiate.

În 1-iu punând în cuget că vom ajunge ca să privim cu toți<i> scaunul arhieresc al Noului Severin, ce alcătuește în orașul Râmnicului, înstrăinat dă comunicația acestor două dregătorii și averea fieșcăruia în parte aruncată pân alte județe;

Al 2-lea cei ce ne aflăm în slujbe publice lângă aceste dregătorii, în posturi mari și mici și eram împărțășiți din milele statului, după chibzuirea cei mai mulți, decât în particulare folosuri și nădăjduiam a nu să rătăci dă la noi acest merit ca să să prefire între noi și la cei dăopotrivă frați, fiindu-ne creșterea și nădejdea la cei mai mulți până acum, numai întru sprijineala condeiului, iar nu și în alte meșteșuguri hrânitoare;

Al 3-lea, cei ce complectăm negoțul, iarăși văzându-ne cei mai mulți scăzuți, cari ne chiverniseam până acum unii cu prăvălii, alții cu feluri de meserii supuse la isnafuri, din pricina lipsiri<i> comunicați<i> lăcuiitorile județului cu amândoa dregători<i>le, adică Tribunalul și Ocârmuirea.

Al 4-lea și toți deopotrivă văzând că nu ne este îndestul numai însușirea acestui bici nenorocit, ci să ajungem la întâmplătoarele trebuințe administrative și judecătorești, ca să mergem spre îndestulare cu atâta depărtare la județele ce să înparte nenorocitul nostru județ,

Pentru acest fel de întristare nepotrivit, și învederată dărăpănare, îndrăznim a zice că cea mai înpietrită inimă omenească poate ofta și cel mai neîmblânzitor om poate lăcrima⁶.

De aceia, ne rugăm fierbinte Ecselenției Voastre a nu să trece cu vederea soarta noastră cea amărâtă și nici să primești a ne înfățișa această amărăciune, ci să milostivești ca să îndepărtezi de la noi săvârșirea aceasta.

Fac să ne asemănăm și noi cu ființa stelelor ce primesc de la soare strălucirea, căci nici o minte zidită nu poate să cunoască ființa lui Dumnezeu, precum și noi, preaplecați, nu ne domirim a cunoaște sfârșitul acestui zvon, și nu ne pricepem cu ce rugăciune mai înferbântată să alergăm la Ecselenția Voastră⁷, de vreme ce te știm cu foarte mare înțelepciune și pe cât voești știm că poți săvârși.

Ca să cunoaștem cu aceasta, în faptă, și împlinirea cuvântului evanghelicesc, unde glasul cerescului părinte zice „căutați pre pasările cerului că nici nu semănă, nici nu să ară, nici nu adună în... ci singur le hrănesc pre ele”. Și pentru acest nestins bine ce vei înființa, spre ascultarea rugăciunilor noastre, vom fi de față către puternicul Dumnezeu pentru a Ecselenții Voastre adâncă fericire⁸.

Biblioteca Națională a României, Fondul Saint Georges, Pachetul CCCLIV, Dosar 4, doc. 4-4.

Orig. hârtie (35,5X24).

Documentul 6

Către ghegenerul

Obștea acestui județ, ajutată de când pronia dumnezeiască v-a așăzat în prezedenția Prințipaturilor Moldovii și Valahii, și sprijinită de reformarea guvernului, ne simțim răgulați din câte până acum aici ne sugrumam. Și acum veselind-ne în renoirea noastră, toți într-o glăsuire înalțăm laudă cerescului împărat rugându-l învăpăiat din adâncul inimi<i> a vă păzi nebânduit întru toate pasurile Ecselenții Voastre, ca, fiind umbriți mai mult supt protecția aceasta, să gustăm mai simțit folosurile ce ni s-au răvârsat. Adevărat ca un părinte al obștei, însuflat de duhul unei adevărate înțelepciuni și luminatei

⁶ Paragraf tăiat în text.

⁷ Idem.

⁸ Idem.

ecsperinți, ai luminat orizinel nostru îndată cum ați pășit în pământul acesta, deschizându-ne drumul fericiri<i> și povățuindu-ne la dânsul prin însuși înțeleptele voastre măsuri, despre care și noi luând măsuri și deșteptându-ne din uimirea în care eram cufundați, ne chibzuim cu tragere de inimă spre a fi supuși și următori prin emulație la câte pot înlustra județul i orașul acesta și imitare faptei celii bune.

Dar vai! Pe negândite ne-am pomenit cufundați în uimire și pătrunși de cea mai sâmtătoare mâhnire aflând desfințarea acestui cu rădicarea Otcârmuirei și a Tribunalului din orașul Râmnic.

De ne-am putea înfățișa în fînța stării noastre posomorâte și palitele ale tuturilor fec<sic!>e⁹, sânt încredințați că ar putea pătrunde și a mișca spre milostivire și cea mai cumplită sâmtirea, necum fireasca bunătate și cunoscuta tuturilor omenoasa pornire a inimi(i) Ecselenții Voastre. Dar aceasta neputându-să, ne îndreptăm cu cea preaplecătă jalbă prin dumnealui deputatul județului nostru într-adins trimis. Înalta Ecselenția Vosatră ce sânteți slăvit pentru înaltele talenturi care vă caracterizesc, de vreme ce ai binevoit a împărtăși și pă acest județ, împreună și cu orașul, din milelele ce ați răvărsat de obște, fii milosârd a ne mângâia și cu această covârșitoare facere de bine, nesuferind adică desfințarea lui:

1-iu, fiind pricinuitoare de o vătămare desăvârșit<ă> și de simțitoare pagubă la toți de obște, iar pentru stările de orășani o stingere negândită atât la partea boerească cât și la cei ce complectuiesc tagma neșuțătorească, care să neșuțătorească cu feluri dă negoț.

2-lea, și județu mare, cu osebite calități decât altele, cinstit cu scaun arhieresc statornicit de atâtea veacuri, folsitor ocnelor de aici, pricinuinđu-ne și noao, lăcuiitorilor frământături, cheltueli și împiedecări, simțitoare.

De aceia ne rugăm fierbinte Ecselenții Voastre ca să nu treceți cu vederea soarta noastră cea amărâtă și nici să primiți a ne înființa această amărăciune, ci să vă milostiviți ca să depărtați de la noi săvârșirea aceasta. Pentru care apururea, atât noi cât și urmași<i> noștri, toți vom fi fierbinți rugători, către ziditorul tuturilor, Dumnezeu, a vă dărui ani îndelungați și fericți cu deplinirea tuturilor dorințelor Ecs<elenții> Voastre.

Nifon Iconomu, Sfânta Episcopie Râmnicu, Alecu Bujoreanu medelnicer, Alecsandru Diculescu, sluger, Costandin Borănescu, pitar, v(el) Vest(ier) Iordache Olănescu, Gheorghe Bucșănescu, Logofăt Iordache Capelanul, Nicu Diculescu, sin sluger, biv ceauș Ghiță Capeleanu , b(iv) polcovnic Iordache, Gheorghe, sin sârdaru Nica Vlădescu, b(iv) polcovnic Petrache Olănescu, Mihalache Iovepale, Nicolae Lipoveanu b(iv) polcovnic, Teodosie Ghica, Gheorghe Lipoveanu, Barbu Pleșoiamu, v(el) vestiar Nicolae Giulescu, Costandin Lațcu, Nicolae Lațcu, Zisu Papa State, Stegaru Mihalache, Alecu Hrisescu, Mihalache Orumolu, b(iv) ceauș Sterie, Moise Răculescu, Costandin sin polcovnic Străchinescu, Gheorghe Străchinescu, sin polcovnic Ioan, Costandin Slăvitescu, sin v(el) vist(ier) Maxim, Vasilache Saragea, Ioan Băjăscu, Toma Poeni, Zisu Dimitriad, Florea Marinovici staroste, Dimitrie

⁹ Fețe.

Ioan, Gheorghe Iovipale, Ioan Dimitriu, Costandin Nicolantie, Anastasie, Mihalache Voiciu, Ioan Popovici, Costandin Angheli, Marin Popovici, St(r?)oe Temelie, Ghiță Mărcomu, Niță Temelie, Radu Iavuvici, Costandin Gheorghiu, Nicolaie Tutungiu, Nicolaie Nisipeanu, Pană Costandin, Mihalache Lupu, starostea neguțitorilor, Neicu Gheorghiu, starostea de biserici, Barbu Bozțu, Dincă Năsescu, Tănase Sârbu, Mihalache Melovici, Gheorghe Botezatu, Ghiță Vasile, Voicu Ioana, Ioniță Chelbămu, Danciu Costandin, Mihăilă Popescu, Tănasiu, sin Dinu Săgățeanu, Ion Florea, Barbu Mihai, Nica Joijoru, Tudor Cojocar, Gheorghe Tașu, Sandu Zazi deputat, Dinu Cismaru, Gligore Ion, Matei Ion, Gheorghe Țeprescu, Gheorghe Manta, Marin Cojocar, Gheorghe Anastase, Ion Chețu, Zanfir Ioan, Costandin Boboc, Ciucă Bană, Gheorghe Căzănescu.

Biblioteca Națională a României, Fondul *Saint Georges*, Pachetul CCCLIV, dos. 4., doc. 4-6.

Orig. hârtie (32,5X21).

Documentul 1

Cu mare obidă înțelegând că Înalta Stăpânire, după chibzuirea ce au făcut, au hotărât a desfința județul acesta, Vâlcea, și a ne alătura cu împărțirea de alte învecinate județe; pentru care văzând că cu aceasta ni să aduce o mare desghinare și zmăcinare de a ne trepăda prin locuri depărtate de județul acesta, la întâmplare de orice prigonire atât noao orășanilor râmniceni cât și tuturor celorlalți lăcuitori, am rugat pă dumnealui stolnicu< /> Ioan Lahovari, ca un deputat ce este al județului acesta, însuși dumnealui să meargă la București a să arăta către Înalta Stăpânire cu rugăciune din parte-ne de a mijloci ca cu milostivire, privind stăpânirea asupra plângerilor noastre, să-și întoarcă aceasta hotărâre. Și pentru că poate să facă trebuință or de vreo jalbă către Eceleția Sa, dumnealui Deplin Înputernicit President al Divanurilor Prințipaturilor Moldovei și Vlahii, or către cinstitul Sfat Administrativ sau și vreo scrisoare particulară către vreun boer de ai țării noastre. Tot cu asemenea rugăciuni, printr-acest al nostru înscris, îl înputernicim că este slobod din parte-ne la această lucrare a ne iscăli d< umnealui> pă fieștcare spre a mijloci întâmpinarea nedesfințării.

Și pă temeiu credinței, înșine iscălim din josul acestui înscris.

833 august 10

Nifon Iconomu, Sfânta Episcopie Râmnicu, Alecu Bujoreanu medelnicer, Alecsandru Diculescu, sluger, Costandin Borănescu, pitar, v(el) Vest(ier) Iordache Olănescu, Gheorghe Bucșănescu, Logofăt Iordache Capelanul, Nicu Diculescu, sin sluger, biv ceauș Ghiță Capeleanu , b(iv) polcovnic Iordache, Gheorghe, sin sârdaru Nica Vlădescu, b(iv) polcovnic Petrache Olănescu, Mihalache Iovepale, Nicolae Lipoveanu b(iv) polcovnic, Teodosie Ghica, Gheorghe Lipoveanu, Barbu Pleșoianu, v(el) vestiar Nicolae Giulescu, Costandin Lațcu, Nicolae Lațcu, Zisu Papa State, Stegaru Mihalache, Alecu Hrisescu, Mihalache Orumolu, b(iv) ceauș Sterie, Moise Răculescu, Costandin

sin polcovnic Străchinescu, Gheorghe Străchinescu, sin polcovnic Ioan, Costandin Slăvitescu, sin v(el) vist(ier) Maxim, Vasilache Saragea, Ioan Băjăscu, Toma Poeni, Zisu Dimitriad, Florea Marinovici staroste, Dimitrie Ioan, Gheorghe Iovipale, Ioan Dimitriu, Costandin Nicolantie, Anastasie, Mihalache Voiciu, Ioan Popovici, Costandin Angheli, Marin Popovici, St(r?)oe Temelie, Ghiță Mărcomu, Niță Temelie, Radu Iavuvici, Costandin Gheorghiu, Nicolaie Tutungiu, Nicolaie Nisipeanu, Pană Costandin, Mihalache Lupu, starostea neguțitorilor, Neicu Gheorghiu, starostea de biserică, Barbu Bozțu, Dincă Năsescu, Tănase Sârbu, Mihalache Melovici, Gheorghe Botezatu, Ghiță Vasile, Voicu Ioana, Ioniță Chelbămu, Danciu Costandin, Mihăilă Popescu, Tănasiu, sin Dinu Săgățeanu, Ion Florea, Barbu Mihai, Nica Joijoru, Tudor Cojocar, Gheorghe Tașu, Sandu Zazi deputat, Dinu Cismaru, Gligore Ion, Matei Ion, Gheorghe Țeprescu, Gheorghe Manta, Marin Cojocar, Gheorghe Anastase, Ion Chețu, Zanfir Ioan, Costandin Boboc, Ciucă Bană, Gheorghe Căzănescu. Biblioteca Națională a României, Fondul Saint Georges, Pachetul CCCLIV, dos. 4, doc. 4-2. Orig. hârtie (35,5X25).

Documentul 8

*Prea cinstite și mult milostive mare dvornice*¹⁰

*N-avem la alt cine să*¹¹ *alergăm și să*¹² *cerem mântuire la*¹³ *primejdia în care ne vedem cufunțați cu desființarea*¹⁴ *județului nostru, decât numai la milostivirea și marele ajutor al dumneavoastră, ca unul ce pronia dumnezeiască v-a înpodobit cu acest dar. Alergăm dar cu izvor dă lacrimi la sprijineala și ajutorul dumneavoastră la această întristare ce ne-a cuprins de negândite auziri. Prea milostive stăpâne, milostivește-te și asupra-ne și mijlocește către Preaînlată Ecs(elenția) Sa d(umnealui) Deplin Înputernicitul Prezidentul, cel asemenea întru milostivire*¹⁵ *cu d(umnea)voastră, și binevoști a ne*¹⁶ *mântui de această primejdie, căci dă nu vă veți vărsa această milostivire, sântem cu totul știnși din fața pământului toți orășeni(i), precum și fraților nostri, lăcuitoilor, mare dărăpănare cu zmăcinările și cheltuielile ce îi așteaptă. Socotească înalta înțelepciunea d(umnea)voastră câte de amar ne vine a rămănea*¹⁷ *împărțiți ca părobi și răspândiți prin alte județe*¹⁸. *Îndrăznim a zice că mulți mai lesne vom*

¹⁰ Înlocuiește formularea „boerule și milostiv stăpânul nostru”, tăiată în text.

¹¹ Înlocuiește cuvântul „a”, tăiat în text.

¹² Idem.

¹³ Înlocuiește cuvântul „în”, tăiat în text.

¹⁴ Urma cuvântul „dregătoriilor”, tăiat în text.

¹⁵ Înlocuiește cuvântul „bunătațe”, tăiat în text.

¹⁶ Înlocuiește formularea „să ne”, tăiată în text.

¹⁷ Urma formularea „hula patrii”, tăiată în text.

¹⁸ Urma formularea „o parte la un județ și o parte la altul”, tăiată în text.

*părăsi dă a ne mai căuta dreptățile noastre, decât să facem o călătorie îndelungată peste 20 dă ceasuri ca să ajungem drepturile. Pă lângă acest fel dă părăsire, din zi în zi va **înmulți**¹⁹ și răutatea peste noi. N-am îndrăznit a veni **toți**²⁰ ca să nu aducem supărare Înaltei Stăpâniri, ci din partea a toată obștea, trimitem pă deputatul nostru, dumnealui stolnicul Lahovar, carele **să să socotească**²¹ ca o gură a tuturor. Ne rugăm cu umilință și cu lacrimi să fie ascultat²². Și de la milostivul Dumnezeu veți primi răsplătire după glasul rugăciunilor a toată obștea²³ dintr-acest județ.*

Prin cinstita mâna dumnealui Marele Vornic din Lăuntru și cavaler Gheorghe Filipescu, cu cinste și cu toată supusa plecăciune.

Biblioteca Națională a României, Fondul *Saint Georges*, Pachetul CCCLIV, dos. 4, doc. 4-8.

Orig. hârtie (36X25).

Documentul 9

Prea cinstite generale

*Toți lăcuitorii acestui oraș cunosc pă d(umnea)v(oastră) dă mare protector, ca unul ce d(umnea)voastră ați **întemeat**²⁴ și în orașu<l> și în județul nostru bunele **întocmiri**²⁵ ale Organicescului Regulament, la care am rămas foarte mulțumiți, și mai cu seamă după fireasca d(umnea)v(oastră) bunătațe, ne-ați bucurat prin făgădueli, ca oricând vom avea vreun păș, să alergăm la sprijinirea d(umnea)v(oastră). Aceasta dar ne dă îndrăzneală a **neînfățișa**²⁶ cu aceasta a noastră prea plecată scrisoare, neavând pă **nimeni**²⁷ altul, după Dumnezeu, dăcât numai pă d(umnea)v(oastră).*

*Prea cinstite boerule! Toată obștea ne aflăm cufundați în adâncă amărăciune și întristare văzându-ne în primejdie, după auzire, dă dăsfînțarea județului nostru Vâlcea. Și dă ne va călca un asemenea foc, plecați<i> d(umnea)v(oastră) orașeni sântem stinși din fața pământului, **precum**²⁸ ceilalți*

¹⁹ Înlocuiește cuvântul „crește”, tăiat în text.

²⁰ Înlocuiește cuvântul „mulți”, tăiat în text.

²¹ Înlocuiește formularea „ca să fie”, tăiată în text.

²² Urma formularea „socotindu-să a tuturor stare în picere (sic!) înaintea d(omniei)voastre”, tăiată în text.

²³ Înlocuiește cuvântul „norodul”, tăiat în text.

²⁴ Înlocuiește cuvântul „întocmit”, tăiat în text.

²⁵ Înlocuiește cuvântul „orândueli”, tăiat în text.

²⁶ Înlocuiește cuvântul „îndresarisi”, tăiat în text.

²⁷ Înlocuiește cuvântul „la cine”, tăiat în text.

²⁸ Înlocuiește cuvântul “iar”, tăiat în text.

*frați lăcuitori*²⁹ li să pricinuieste mare dărăpănare cu cheltuielile și zmăcinările ce vor avea până a <se> înființa la dregătorie.

*Socotească înțelepciunea d(umnea)v(oastră) cât de amar ne vine a rămânea*³⁰ *împărțiți ca niște robi*³¹. *Îndrăznim a zice că mulți mai lesne vom părăsi dă a ne mai căuta dreptățile noastre, decât să facem o călătorie îndelungată peste 20 dă ceasuri. N-am îndrăznit a veni mai mulți ca să nu aducem supărare. Și întemeind toată nădejdea noastră la ajutorul d(umnea)v(oastră), trimitem pă dumnealui stolnic Lahovari, carele să să socotească*³² *ca o gură a tuturor și ne rugăm cu umilință*³³ *să nu treceți cu vederea izvorul lacrimilor nostru, ci să fie ascultat*³⁴. *Să îndreptează și preaplecata noastră jalbă către Ecselenția Sa, Deplin Înputernicitul Prezident. Și pentru această necovârșită bunătate și ajutor veți primi plata de la milostivul și bogatul Dumnezeu, după multele rugăciuni a toată obștea dintr-acest județ. Și de la bunul Dumnezeu veți primi răsplătire după glasul rugăciunilor a toată obștea dintr-acest județ.*

*Prin cinstita mâna dumnealui*³⁵ *Marelui Vornic din Lăuntru și cavaler Gheorghe Bibescu, cu cinste și cu toată supusa plecăciunea.*

Biblioteca Națională a României, Fondul *Saint Georges*, Pachetul CCCLIV, dos. 4, doc. 4-9.

Orig. hârtie (35,5X25).

Documentul 10

*Cinstitului Înaltului vel stolnic Iancul Lahovar, deputatul județului Vâlcea, și prea iubiților noștri întru Duhul Sfânt, fii cinstiților boerilor*³⁶ *neguțătorilor și celorlalți orașani din orașul Râmnic, sud*³⁷ *Vâlcea*

La sfârșitul trecutei luni iunie, prin cuv<io>ș<enia> al Sf<intei> Episcopi<i> de acolo primind arătarea înv<itației> către noi precum și osăbita jalbă către Ecselenția Sa, Înalt Deplin Înputernicit Prezident al Divanurilor Prințipurilor, rugătoare amândouă, din partea obștii acestui județ, spre a rămânea județ întreg și întru ființa lui, precum s-au aflat până acum; din pricină că Înalt Ecselenția Sa se afla pă acea vreme dus de aici, cu întoarcerea Niconomului înapoi am trimis prin cuv<io>ș<enia> sa răspunsul ce s-au cuvenit atunci. Acum, după venirea aici a cinstitului stolnic Lahovar, deputatul

²⁹ Urma formularea „vor părăsi mai lesne de a căuta”, tăiată în text.

³⁰ Urma formularea “hula patrii”. Text tăiat în document.

³¹ Tăiat în text.

³² Înlocuiește formularea „să fie”, tăiată în text.

³³ Urma formularea „și cu fierbinți lacrimi”, tăiată în document.

³⁴ Urma formularea „socotindu-să al tuturor stare în picere (sic!) înaintea d<umnea>v<oastra> și să ...”, tăiată în text.

³⁵ Urma formularea „biv vel”, tăiată în text.

³⁶ și (în slavonă în text).

³⁷ județ (în slavonă în text).

acestui județ, însoțit de cartea ce i s-au dat de obștea orășenilor de acolo; făcându-să mai întâiu rugăciunea ce s-au cuvenit către Înalt Ecseleția Sa prin jalba obști<i> dată de către cinstitul stolnic Lahovar cu noima de mai sus arătată; apoi, adică, ci mergând și înșine noi la Înalt Ecseleția Sa și goftorindu-i rugăciunea și din parte-ne și din partea obști<i> > acelui județ, am primit răspunsul cel dorit din rostul Ecseleției Sale, ca să vă vestim ceva: să rămâneți odihniți, că județul acela al Vâlci<i> va rămânea întru întregimea sa nebântuit; care acea vestire de bucurie cu întoarcerea cinstitului Stolnic Lahovar înștiințând ceva: că slujim, totodată, printr-această părintească și arhierască scrisoare, răspunzându-vă a vă ura toate cele dorite și fericit fiind.
<semnătură indescifrabilă>

1833 oct<ombrie> 29.

Biblioteca Națională a României, Fondul *Saint Georges*, Pachetul CCCLIV, dos 4, doc. 4-10.

Orig. hârtie (36X25).